

Eötvös Loránd Tudományegyetem Informatika Doktori Iskola

Az akkreditációs eljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

*A MAB Testülete 2021. március 26-i ülésén hozott
2021/3/IX/3. sz. határozat melléklete*

Tartalomjegyzék

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően	3
I.1. Főbb erősségek	4
I.2. A monitor eljárás feltételei	4
II. A látogató bizottság értékelése	6
II.1. A doktori iskola általános helyzetképe	6
II.2. A törzstagok tudományos tevékenysége	7
II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés	8
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika	8
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	10
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	12
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése	13
ESG 1.5 Oktatók	16
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	18
ESG 1.7 Információkezelés	19
ESG 1.8 Nyilvános információk	20
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás	22
Látogató Bizottság	22

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A MAB Látogató Bizottsága (a továbbiakban: a Bizottság) az Eötvös Loránd Tudományegyetem Informatika Doktori Iskola (D22) által készített önértékelés, az átvizsgált nyilvános egyetemi dokumentumok és az online interjúk alapján megállapítja, hogy az Informatika Doktori Iskola (a továbbiakban: DI) minőségbiztosítási rendszere az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) elvei értelmében a doktori iskola folyamatainak többségére kiterjed.

A doktori iskola minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai tervezettek, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárásai többnyire rendszeresek. A vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között kimutatható a kapcsolat, az oktatás-kutatás menedzsmentje megfelelő, iránya illeszkedik a doktori iskola stratégiájához.

A támogató – pénzügyi, gazdálkodási, informatikai – folyamatok, valamint az infrastruktúra jó háttérrel biztosít az oktatási és kutatási tevékenységhez.

Ennek alapján a doktori iskola öt évre feltételesen akkreditálható, monitoreljárással egybekötve.

A monitoreljáráás feltételei: a doktori iskola e határozathozatal napjától számított két éven belül benyújtja a MAB-nak írásos beszámolóját, melyben részletesen ismerteti az ebben a jelentésben felsorolt hiányosságok pótlására tett intézkedéseket. A MAB a beszámoló beérkezését követő 30 munkanapon belül jelzi a doktori iskolának, ha helyszíni látogatást is szükségesnek tart. A pótolandó hiányosságok felsorolása az I.2. fejezetben található; amennyiben ezek pótlása nem történik meg az előírt határidőre, a MAB megvonja az akkreditációt.

Az egyes ESG-pontokat tárgyaló fejezetek végén a Bizottság által megfontolásra ajánlott javaslatok találhatóak. Mérlegelésüket a doktori iskolára bízta a Bizottság, teljesülésüket külön nem vizsgálja.

I.1. Főbb erősségek

A MAB fontos célja, hogy az akkreditációs eljárások során tapasztalt jó gyakorlatokra felhívja a doktori képzést folytató intézmények figyelmét. A Bizottság e célból összegyűjtötte azokat a gyakorlatokat, melyeket példaértékűnek talál, s melyekből más doktori iskolák is ötleteket meríthetnek.

- Az önértékelés készítésének menete példamutatónak mondható. A DI vezetése lehetőséget biztosított többek között a Doktorandusz Önkormányzatnak, hallgatóknak, oktatóknak és egy felkért ipari szereplőnek is arra, hogy írásban véleményezzék az anyagot.
- Az önértékelésben is bemutatott módon a DI egy igen erős eleme, hogy a doktoranduszok részt vehetnek az EIT Digital Doctoral School nemzetközi innovációs és vállalkozásmenedzsment képzésében. Ebben a képzésben az akadémiai és ipari partnerek közösen látják el a témavezetői feladatokat. A hallgatói mobilitást a program kiválóan támogatja nemzetközi szinten, hiszen a doktoranduszok a partnerintézményeknél további képzésekhez vagy projektmunkákhoz kapcsolódhatnak.
- A DI szakterülete az egyik legdinamikusabban változó kutatási terület, ahol nagy jelentősége van az alkalmazásorientált kicsatolásoknak. Nevezetesen, a DI hatékony kapcsolatokat épít ki külső cégekkel; ez értékes kutatási feladatok elindításához is hozzájárul, és egyben biztosítékát adja a munkák egy részének hasznosítására.
- A DI gyorsan és hathatósan reagál a legújabb trendekre; ezek oktatásba és kutatásba való beillesztése komoly erőfeszítést jelent, amit a fejlődő DI természetes közegének tekint, és ebben hatékonyan fejlődik.

I.2. A monitor eljárás feltételei

A minőségbiztosítási politika területén:

- Fontos, a Minőségbiztosítási Szabályzat és Eljárásrend c. dokumentumban és a minőségbiztosítási tevékenység során az ESG-kritériumrendszer teljes körű érvényesítése.
- Szükséges a minőségcélok mérhetőségének javítása, célértékek meghatározása, a mérési kultúra fejlesztése.
- A Minőségbiztosítási Szabályzat és Eljárásrend és a DI Szervezeti és Működési Szabályzat közötti tartalmi átfedéseket fel kell oldani.

A képzési programok területén:

- A Képzési Terv pontosítása: a tantárgylistából nem derül ki, hogy a különböző doktori programokhoz mely tárgyak és oktatók tartoznak, miket kötelező vagy javasolt felvenniük a doktoranduszoknak. Az egyes tárgyak kapcsolódásának, illetve az oktatók tematikus kompetenciájának az ismertetése sokban segíthetné a nagyszámú tárgy közötti tájékozódást.

A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése területén:

- Amennyiben programok szintjén eltérő publikációs elvárás van, akkor célszerű precízen definiálni ezeket a megadott szinteken.
- A komplex vizsga kritériumaival kapcsolatban célszerű lenne az elvárt kutatási teljesítményt rögzíteni (milyen szintű kutatómunka, esetleg elkészült publikáció fogadható el, és mi az ajánlott színvonal), továbbá programok szintjén részletesebben kialakítani, hogy a vizsgatárgyak teljesítéséhez milyen előtanulmányok javasoltak pontosan.
- A komplex vizsga ismételhetőségének szabályozását – a Kormányrendelet 12/A. § (4) bekezdésének megfelelően – módosítani szükséges az EDSZ-ben és a honlapon szereplő tájékoztatóban.
- Fontos, hogy a felvételi eljárás leírása tartalmazza a pontozás elveit és a minimálisan elérendő pontszámot.
- A Kormányrendelet (13. § (3) bekezdés) értelmében a DI szabályzatában (kari vagy SzMSz) rögzíteni kell a nyelvi követelmények teljesítéséhez elfogadott valamennyi idegen nyelvet.

Az oktatói feltételek biztosítása területén:

- A témavezetők és oktatók számára a publikációs és tudományos elvárásokat egyértelműen tisztázni kell. Az EDSZ utal rá, ugyanakkor egyik szabályzó dokumentumban sem található minimum kritérium (kivétel a fokozat). Az önértékelés így fogalmaz: *„Olyan oktató, akinek dokumentált publikációs teljesítménye 5 évre visszamenően nem ér el egy meghatározott értéket, nem lehet témavezető.”* Ezeket a kritériumokat kellene meghatározni.

Az információkezelés területén:

- Fontos feladat a mérhető célok kitűzése, ezek időszakos nyomon követése, elemzése és felhasználása.
- A doktori hallgatók elégedettségmérésével kapcsolatos formális mechanizmus fejlesztése és működtetése szükséges.

Az információk nyilvánossága területén:

- Időszzerű a DI együttműködési megállapodásainak frissítése (pl. nevek).
- Az önköltség összegét a honlapon, a felvételi információk alatt fel kell tüntetni.

II. A látogató bizottság értékelése

II.1. A doktori iskola általános helyzetképe

A DI – kiválva a Matematika Doktori Iskolából, ahol a DI elődje 1993-tól Informatikai Doktori Program néven működött – 2000-ben három doktori programmal alakult, majd a Természettudományi Kar alól átkerült a 2003-ban megalakuló Informatikai Karhoz. A DI működési keretét az említett kar biztosítja, munkáját az egyetemi (EDT) és a tudományági, vagyis az Informatikai Doktori Tanács (IDT) felügyeli. A MAB a 2015/1/XI/43/2/853 számú határozatával a DI-t 2019. december 31-ig akkreditálta.

A DI az informatikai tudományok tudományágban készíti fel hallgatóit, mely képzés a programtervező informatikus mesterszakra épül.

Hazánkban hasonló profilú doktori iskola több helyen található: Informatikai Tudományok DI (BME), Hatvany József Informatikai Tudományok DI (ME), Informatikai Tudományok DI (PE), Roska Tamás Műszaki és Természettudományi DI (PPKE), Multidiszciplináris Műszaki Tudományi DI (SZE), Informatikai Tudományok DI (DE), Informatika DI (SZTE).

Részben átfedő tematikával rendelkeznek: Matematika- és Számítástudományok DI (BME), Alkalmazott Informatikai és Alkalmazott Matematikai DI (ÓE), Közgazdasági és Gazdaságinformatikai DI (BCE).

A DI tíz törzstaggal és igen magas számú (123) oktatóval működik, akik közül 41 témavezető. A hallgatói létszám jelenleg 96 fő, amelyből 32 fő külföldi.

A 2005-2020 között beiratkozott 361 doktoranduszból eddig 56 jelölt szerzett fokozatot a DI-ban. Az önértékelés alapján: 2015-19 között 36 disszertáció készült el. A doktori.hu szerint eddig 531 felvett hallgatóból 111 sikeresen védett, míg összesen 157 fokozatot ítéltek meg.

A szakmai háttérrel komoly matematikai apparátus biztosítja: algebra, függvényelmélet, gráfelmélet, valószínűségszámítás, valamint a fizika és a biológia egyes vonatkozásai. A szakterület egy sajátos jellemzője a gyorsan felbukkanó innovációs ötletek, amikhez sok esetben igényes elméleti háttér is csatlakozik. Ezt jelen DI esetében nagyban segíti a matematikai múlt, illetve a jelenlegi matematika orientált témák és szakmai tárgyak igényes listája.

Ugyanakkor, a matematika/számítástudomány múlt, ill. háttér, mely a törzstagság összetételében is határozottan látszik, kevésbé konform az olyan új szakterületekkel, mint pl. multimédia, kriptográfia, virtuális valóság, vagy a mélytanulás, bár ezen témákban is

születtek értékes disszertációk. Mivel az utánpótlást meghatározó kar még viszonylag fiatal, a fokozatos építkezés és letisztulás folyamata zajlik a DI-ben is. Ebben a fejlődési szakaszban alakulnak ki az elvárások és a kiválóság kritériumai, amik után az elvárásokat elő lehet írni. A DI főbb problémái az oktatói utánpótlás, valamint a fokozatszerzés arányának javítása (a piac elszívó hatása miatt kevesebben jutnak el a védésig). Az ipar egyetemre történő bekapcsolásával a DI nehéz feladatot vállalt, de ez egy lényeges momentum a helyzet stabilizálására, és a színvonal emelésére.

A DI tevékenységének szervezését és a minőségi színvonal tartását nagyban segíti az ELTE többi doktori iskolájának jelenléte és a velük való együttműködés.

II.2. A törzstagok tudományos tevékenysége

A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) számú kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) meghatározza a törzstagság kritériumait. A törzstagság egyik alapvető feltétele a 2. § (3) bekezdésének b) pontja értelmében, hogy törzstag az lehet, *„aki a doktori iskola tudományágában, illetve annak kutatási területén folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat, amely tudományos tevékenység – ide nem értve a művészeti tevékenységet – a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis (a továbbiakban: Adatbázis) alapján vizsgálendő”*.

Egyértelműen megállapítható, hogy az Informatika Doktori Iskola törzstagjai:

Benczúr András id., professor emeritus

Csabai István, egyetemi tanár

Csetverikov Dmitrij, egyetemi tanár

Csuhaj Varjú Erzsébet, egyetemi tanár

Fridli Sándor, egyetemi tanár

Grolmusz Vince, egyetemi tanár

Horváth Zoltán, egyetemi tanár

Járai Antal, professor emeritus

Weisz Ferenc, egyetemi tanár

Zsakó László, egyetemi docens

a Kormányrendelet 2. § (3) bekezdés b) pontjában foglaltaknak megfelelően folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytatnak.

Csuhaj Varjú Erzsébet professzor a DI vezetője, egyben egyik alapítója. Eddig három tanítványa szerzett PhD-fokozatot. 2007-ben habilitált, 2003-ban kapta meg az MTA doktora címet. 2011. végéig az MTA SZTAKI-ban dolgozott főállásban, ahol kutatócsoportot vezetett a

számításelmélet területén, előtte a multiágens rendszerek területén végzett vezető kutatói tevékenységet. Az MTA SZTAKI-ban több kiválósági díjat is kapott. 2012. január 1. óta az ELTE főállású egyetemi tanáraként folytatja vezető kutatói tevékenységét.

Az MTA doktora címmel bíró törzstagok közül többségében matematikából ill. fizikából kapták a DSc-minősítést, és ketten informatikus PhD-fokozattal rendelkeznek. Két törzstagnak van csak informatika területén DSc-nek megfelelő minősítése, de az ő törzstagságuk rövidesen lejár. A törzstagok többsége interdiszciplináris módon kapcsolódik az informatika szakterületéhez (matematika, matematika/bioinformatika, fizika), de összességében kijelenthető, hogy most még indokolt a törzstagságuk, mivel megfelelő minőségben építenek informatikai eredményekre. Az új szakterületek megerősödésével azonban a tematikai változásnak majd a törzstagságban is meg kell jelennie.

II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

A DI minőségbiztosítási rendszere az Eötvös Loránd Tudományegyetem minőségbiztosítási rendszerének része, ahhoz az egyetemi minőségpolitika és a vonatkozó eljárásokon keresztül kapcsolódik. A DI nem fogalmazott meg saját minőségpolitikát, működése során az egyetemi minőségpolitika iránymutatásait követi. Az intézményi minőségpolitikához az alábbi területeken kapcsolódik szervesen: 1) kutatás eredményességének növelése, 2) a partnerek bevonásával létrehozott folyamatrendszerek alkalmazása, 3) partnerek visszajelzésén alapuló fejlesztések. Az intézményi minőségpolitika formális státuszú és nyilvánosan elérhető az ELTE honlapján.

A DI minőségbiztosítási rendszere működtetésének felelőse a Doktori Iskola Tanácsa (DIT). Az interjúk során mind a hallgatói, mind az oktatói fórumok megerősítették, hogy a DIT munkájának fejlesztéséhez a doktoranduszok érdemben hozzájárulnak.

A DI minőségbiztosítási szabályzata és eljárásrendje az ELTE Egyetemi Doktori Szabályzatában (EDSZ) – beleértve a DI-ra vonatkozó külön kari részt is –, a DI Képzési Tervében, valamint Szervezeti és Működési Szabályzatában (SzMSz) megfogalmazott alapelvekre és szabályokra épül.

A DI Minőségbiztosítási Szabályzat és Eljárásrendje részletesen kitér a doktori képzés teljes spektrumára, ebben ugyanakkor kevésbé kapott hangsúlyt az ESG kritériumrendszerének való megfelelés igénye, amit a jövőben javasolt áttekinteni és érvényesíteni.

A DI évente felülvizsgálja működését és erről beszámolót készít az Egyetemi Doktori Tanács (EDT) számára, amit az EDT értékeli, illetve a Szenátus is megtárgyal. A DI Képzési Tervét a testületei (a DIT és az IDT, vagyis az Informatika Doktori Tanács) évente felülvizsgálják. Az IDT szavazati jogú tagja a Kari Doktorandusz Önkormányzat elnöke, valamint a DIT tanácskozási jogú, állandó meghívottja.

A Bizottság kiemelendőnek tartja, hogy a DI az önértékelését széles partneri bázison (hallgatók, oktatók, partnerek) véleményeztette a beadás előtt.

A DI minőségcéljait a képzés, a megadott fokozat és az oktatókkal, témavezetőkkel kapcsolatos elvárások mentén tűzte ki, ugyanakkor ezek rögzítésére egyelőre még csak az önértékelésben került sor, önálló dokumentumban nem jelennek meg A DI minőségcéljaival kapcsolatban megállapítható továbbá, hogy nem tartalmaznak számszerűsített célkitűzéseket, ezért nehezen dönthető el a nyomon követés során, hogy teljesülnek-e vagy nem. Ennek fejlesztése a kapcsolódó feladatok, felelőségek és elvárások rendszerének átláthatóságát tenné egyértelműbbé.

A DI működésében kulcsfontosságú a partnerközpontúság, melyre több területen is jó gyakorlatokat talált a Bizottság. Az ipari partnerek részt vesznek a DI folyamatainak kialakításaiban, a képzési program fejlesztésében. A doktoranduszok visszajelzéseit felhasználja a DI a képzési program fejlesztésében, illetve a félévek rugalmas testre szabásában. A doktoranduszok visszajelzései mindemellett az önértékelés végleges változatába is beépültek. A visszajelzések beépítésének további jó példája az Informatika szakmódszertan program kialakítása, ami a korábbi három doktori programmal kapcsolatos elemzések alapján, mintegy hiánypótlásként került a képzési palettába. Megállapítható ugyanakkor, hogy ezek a fejlesztések jelenleg informális visszajelzéseken alapulnak.

Összességében megállapítható, hogy a minőségirányítás formális keretei adottak, a továbbfejlesztéshez a formális visszajelzések intézményesítése, a minőségcélok mérhetőségének kialakítása és az ESG-központúság fejlesztése szükséges.

Összevetve a DI helyzetét a hasonló iskolákkal, elmondható, hogy jelenleg hatékonyan működik, de erősen dinamikus fejlődésben van. Megvan az esélye arra, hogy egy határozott arccal bíró tudományos műhely alakuljon ki, ahol a rész-diszciplínák egymást erősítik.

Ajánlások

A DI mint tudományos műhely, sajátos és hatékony jellemzőkkel bír, de a hagyományos „nagy-múltú iskola” jelleg még nem működik. A Bizottság javasolja kiemelt tárgyak, előadások, tudományközi szemináriumok szervezését. Emellett javasolt több vendégoktató, -előadó (ipari szektorból) meghívása előadások és szeminárium-sorozatok tartására. Érdemes lenne a DI presztízsét kialakítani és megjeleníteni: ebbe beleértve a kiváló doktoranduszok pályakövetését és az iskolateremtő professzorok teljesítményének

megjelenítését, valamint a közreműködésükkel létrejött jelentősebb termékek, szabadalmak bemutatását.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

A DI az alábbi négy programot szervezi: az informatika alapjai és módszertana, az információs rendszerek, a numerikus és szimbolikus számítások, valamint a 2016-ban alakult informatika szakmódszertan. A negyedik program viszonylag új, de mivel a már működő programokból vált ki, így ezen a téren is vannak végzett doktoranduszok és kipróbált képzési modulok; ugyanakkor még a fokozatszerzési statisztikában nem jelenik meg. A négy program meglehetősen jól fedti le az informatikai kutatások egy széles spektrumát, bár az elméleti matematikai terület tevékenysége némileg szűkebb. Továbbá hiányosság lehet, hogy az orvosi informatika nincsen kellőképpen reprezentálva: tematikusan szerepel, de szakirány-szinten is erősíteni lehetne.

A kutatási témák és oktatott anyagok területein folyamatos frissítésre van szükség, mivel a tudományág jellemzője, hogy nehéz hosszú távon egyértelmű célokat megfogalmazni: az elméleti képzés fontosságán és a programozói készségen kívül kevés a fix pont. Valójában a trendeket kell jól behatárolni, amihez a kutatási tervek és a DI jellegzetességei kapcsolódhatnak. Ebben a formálódásban a DI törekvései méltánylandók.

Szabályozás alapján a doktori programot vezetője az lehet, aki a DI törzstagja és egyetemi tanár vagy habilitált docens. A programvezető feladata a folyó doktori képzés tudományos és oktatási tevékenységének szervezése és ellenőrzése. A programvezetőn túl azonban nincs egyértelműen szabályozva, hogy ki vagy milyen testület határozza meg, hogy mi történik a programban és az azt jellemző tudományterületen belül.

A Képzési Terv rögzít szakmai krediteket (5-8 félév: összesen minimum 0 kredit, maximum 24 kredit), ugyanakkor azokat a tevékenységeket, amiért szakmai kredit adható sem a DI SzMSz-e, sem a kari Doktori Szabályzat nem definiálja. Ezt mindenképp tisztázni szükséges.

A kari Doktori Szabályzat és a Képzési Terv javaslatot rögzít a kutatási kreditek és a konkrét eredménnyel nem járó kutatási tevékenység elismerésére (milyen tevékenységre mennyi kreditet lehet és/vagy javasolt adnia a témavezetőnek). Ez az iránymutatás a hallgatói életút tervezhetőségét és a témavezetők munkáját megkönnyítő jó gyakorlatnak tekinthető, valamint a transzparenciát is növeli. Ugyanakkor a két szabályzó közötti tartalmi átfedést javasolt feloldani.

A DI képzési programja alapvetően összhangban van tudományterületének hazai és nemzetközi kutatási eredményeivel, illetve fontosabb trendjeivel. A kreditrendszerű tanulmányi rendre az EDSZ-ben rögzítettek az irányadók.

A meghirdetett témák és témavezetők gazdag választéka a DI egyik erőssége. Ennek karbantartása, a minőség átfogó biztosítása, a doktoranduszok számára az áttekinthető tananyag szerkezete, az egyes tárgyak kapcsolódásai és követelményei viszont kevésbé kiforrottak.

A DI kurzusválasztéka megfelelő (az MSc- és PhD-kurzusok elválnak egymástól), a hallgatók igényeinek kielégítésére alkalmas. A szakmai kurzusok mellett karriertámogató, módszertani kurzusok is elérhetők.

A DI értékes kapcsolatokat épít ki külső cégekkel; ez a meghirdethető témákat színesíti (pl. vállalati partner is kezdeményezhet témakiírást), és egyben biztosítékát adja a munkák egy részének hasznosítására (pl. Bosch). Ugyanakkor, még nem mindenki alakult ki a kutatási munkamegosztás, ahol így minőségi kutatási feladatok kerülnének az egyetemre. Például dicsérendő, hogy van Mediso labor, viszont itt még inkább kódolás folyik, mint magas szintű kutatás.

A DIT és IDT rendszeresen felülvizsgálják a képzési tervet (évente), a kurzus- és témalistát (félévente), a komplex vizsga követelményeit és lebonyolítását. A DIT tagjai, a törzstagok és oktatók elismert kutatók, így a vezető informatikai cégek bevonásával együtt ez a gyakorlat alapvetően megfelelő. Elvileg a hallgatói igényeket, visszajelzéseket is figyelembe veszi a DIT, de ennek formális módszere még kialakítás alatt van. Jelenleg a Kari Doktorandusz Önkormányzat elnöke (képviselője) szavazati jogú tagja az IDT-nak és állandó, tanácskozási joggal bíró meghívott tagja a DIT-nak, így közvetítheti a hallgatói javaslatokat, elképzeléseket, észrevételeket; a hallgatói szintű szerveződés még szintén alakulóban van.

A DI számos jövőbeli tervet megfogalmaz a képzés minőségének biztosításával kapcsolatban, amelyek valóban nagyon fontos lenne, hogy megtörténjenek. Ide tartozik a társadalmi és ipari szereplők szervezett bevonása különös tekintettel a piacképes tudás biztosítására, a doktoranduszok javaslatainak pontosabb megismerése, illetve kérdőívek, alumni megbeszélések keretében információ gyűjtése a fokozatot szerzettek tapasztalatairól, javaslatairól.

Ajánlások

Sok esetben a DIT és az IDT végez felülvizsgáló feladatokat (például Képzési Terv), ami operatív szempontból megfelelő, viszont célszerű lehet az ilyen jellegű tevékenységek minél precízebb definiálása:

- milyen szakterületek vannak fókuszban;
- jelen vannak-e ezen szakterületek képviselői az akadémiai/ipari szegmensekből;
- milyen minőségbiztosítási elvek mellett, milyen tananyagot célszerű adott kurzusoknál elfogadni, stb.

Megfontolandó akár program szintű mintatanterv kialakítása.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

A DI már a kezdetektől egyetemközi és nemzetközi kapcsolatokra építve illeszkedett be a szakmai közösségbe, lehetővé téve a diákok látókörének és készségeinek bővítését.

A DI képzési programjainak kialakítása során törekszik a hallgatói kollektíva sokszínűségére figyelni, programjait a hallgatói igények ismeretében szervezi. A DI önértékelése, de leginkább az interjúk és a kiküldött doktorandusz kérdőív alapján tudható, hogy a hallgatói észrevételeket a kari Doktorandusz Önkormányzat közvetíti.

Jó gyakorlat a PhD-hallgatók munkájának a kutatólaborok tevékenységeibe való integrációja, mivel így számos további erőforrás, információ (adat, számítási kapacitás, speciális platformok, ipari feladatok stb.) válik hozzáférhetővé számukra, illetve ez a tevékenység elismertethető kutatási kreditként is. A kutatólaborok alkalmasak továbbá az ipari partnerekkel való együttműködések szabályozására (például szabadalmi kérdések, kutatási célkitűzéseket is tartalmazó ipari feladatok szűrése). A hallgatóközpontú oktatást erősíti, hogy a doktoranduszokat felelős munkatársként bevonják a professzionális projektekbe, elősegítve a szakmailag igényes munkastílus kialakítását és kialakítva a kölcsönös együttműködés lehetőségét a témavezetés során.

A COVID-19 világjárvány idején az oktatás és konzultáció online formában történik.

Az oktatási tevékenységben való részvétel nem különösen kiemelt terület, de a hallgatók körében kedvelt. A témavezetőkön keresztül a doktoranduszok folyamatos visszajelzést kapnak az esetleges fejlesztési lehetőségekről. A doktoranduszok visszajelzései alapján a Bizottság meggyőződhetett arról, hogy leginkább gyakorlati órák tartásába vonják be őket aktívan és a Neptun rendszerben oktatóként is rögzítik őket az adott kurzushoz.

A DI dokumentumai és a hallgatói visszajelzések alapján a DI elkötelezett a témavezető és hallgató eredményes munkájának elősegítésére, a kölcsönös tisztelet és a tudományos partnerség jegyében.

Jó gyakorlat a hallgatói ösztönző eszközök kialakítása (pl.: projekteken történő alkalmazás, különféle hallgatói és teljesítményalapú ösztöndíjak), mellyel csökkenhető a lemorzsolódás mértéke, valamint a tehetséges hallgatók szakmai kompetenciáinak fejlesztése. A DI széleskörű lehetőséget biztosít a tudományos életbe való bekapcsolódáshoz – hazai és nemzetközi viszonylatban – valamint a publikációs követelmények teljesítéséhez is. A DI különböző projektek útján támogatja a hallgatók akár nemzetközi fórumokon történő szereplését is.

A Stipendium Hungaricum ösztöndíjas hallgatók megjelenése a DI-nak kihívást jelent a minőség tartásában. Ebben sokat segítene az igényes szakmai és emberi kapcsolatokat

ösztönző tudományos közösség kialakítása. Ennek megléte, alakulása a hallgatói megjegyzésekből még nem igazolható.

Ajánlások

Tekintettel arra, hogy az OMVH-kérdőívek kitöltési aránya mérsékelt, célszerű egy formális visszacsatolási mechanizmust alkalmazni (pl. fókuszcsoportos megbeszéléssel, fórumokkal, stb.).

Javasolt a nemzetközi hallgatók alaposabb tájékoztatása a képzéssel kapcsolatos visszajelzési lehetőségekről.

A beszámolók alapján a doktoranduszoknak hiányzik a tudományos iskola: szemináriumok, rendszeres bemutatkozások, visszacsatolások, a szakterületek közötti áthallgatások mindenki számára közérthető előadásokkal. Az esetenként angol nyelvű előadások fontosak lennének a nemzetközi doktoranduszoknak is, akiknek a tudományos iskola lehetőséget teremtene a tartalmas társadalmi kapcsolatok kiépítésére. Tetten érhetők ilyen kezdeményezések, fontos lenne ezeket komolyan venni és a minőséget határozottan megfogalmazni.

Szükség lenne olyan motivációkra, mint pénzjutalom minden végzős doktorandusz után, valamint az IF/Q1-es publikációk díjazása. A legfontosabb motiváció viszont a kiválóság megjelenítése lenne.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

A meghirdetett kutatási témák a DI honlapján elérhetők, a doktori.hu oldalra mutató link formájában. Az EDSZ, illetve annak kari kiegészítése részletesen szabályozza a felvétel feltételeit, eljárásrendjét, jelentkezési időszakait. A szabályzók alapján elkészült felvételi felhívás a honlapon elérhető, illetve ebben a témában még részletesebb információkkal szolgál az egyetemi online doktori felvételi felület, mind magyar, mind angol nyelven. Ezen a weboldalon ismerhető meg az önköltség összege is, ugyanakkor ezt szükséges a DI honlapján is szerepeltetni. A pontozás szabályairól nem érhető el információ, a felvételi felhívás utal a pontozás lehetőségére, de nem kerül kifejtésre. A minimálisan elérendő pontszámról és a pontozás szabályairól tájékoztatást kell nyújtani.

Az egyéni fokozatszerzők (komplex vizsgával belépő hallgatók) felvételi követelményeiről a honlap nem nyújt tájékoztatást. A Kormányrendelet értelmében a DI SzMSz-ben kell meghatározni az egyéni felkészülők jelentkezési és felvételi feltételeit. A DI SzMSz-e rögzíti, hogy a megszerzendő minimális kreditértékekről a DIT dönt, valamint utal az EDSZ irányadó paragrafusára, amely részletesen kifejti a belépés feltételeit (követelmények,

habitusvizsgálat). Az EDSZ szerint a kari DSZ írhat elő (nem teszi) kötelező felvételi vizsgát. Ezekről a szétszórt információkról javasolt egy összefoglaló tájékoztató elhelyezése az egyéni fokozatszerzők tájékoztatására.

A hallgatók tanulmányi előmenetelét előre elkészítendő tanulmányi és kutatási terv, valamint félév végén benyújtandó beszámolók formájában követi nyomon a DI vezetése. A tervezési, beszámolási kötelezettség szabályzat szintjén is rögzített, kredit jár értük. Az ún. kreditigazoló nyomtatvány – melyhez konkrét eredménnyel nem járó kutatómunka esetén témavezető aláírással ellátott beszámolót kell mellékelni – elérhető a honlapon, leadást követően a programvezető hagyja jóvá azokat.

A Képzési Terv alapján a konferenciákon tartott előadásokért és publikált poszterekért kreditet igazolhat a témavezető. Az önértékelés alapján a kreditek száma az adott konferencia presztízsétől függ, az interjúk alapján a DI vezetése pedig jelezte, hogy a konferenciákat kategorizálni tervezi, ami a tudományos színvonal és a témavezetői értékelés egységességét is biztosíthatja.

A nyelvi követelményeket a kari DSZ rögzíti, azonban az elfogadható nyelvek köre nem tisztázott. A szabályzó dokumentumok egymásra utalnak: a kari DSZ értelmében a nyelvek körét a DI SzMSz-e, míg az SzMSz szerint a kari DSZ szabályozza. A honlap szerint a „*második nyelvre az EDSZ rendelkezési irányadók*”. Ezt mindenképp tisztázni és rögzíteni szükséges.

Az EDSZ a komplex vizsgára vonatkozó követelményeket, a vizsgabizottság összeállításának szabályait, a vizsga lebonyolításának módját egyértelműen tartalmazza. A negyedik félév végén a hallgatók által készített kutatási beszámolót a témavezető, valamint a programvezető véleményezi, ami a komplex vizsgára bocsáthatóság előfeltétele. A komplex vizsgához szükséges tantárgyak (fő és ajánlott) listája a Képzési Tervben van rögzítve, a honlapon pedig elérhetők a tematikák, szakirodalom-jegyzékkel együtt.

A komplex vizsga értékeléséhez a Bizottság által megtekintett jegyzőkönyvek tartalmaznak útmutatót: az elméleti rész két tárgya egyenként és a disszertációs rész is ötfokozatú skálán pontozandó, a végeredmény pedig a Kormányrendeletnek megfelelően kétfokozatú (megfelelt/nem felelt meg). Az EDSZ, valamint a honlapon tájékoztató szerint: „*A komplex vizsga nem megfelelt disszertációs része utóvizsgán nem javítható*”, ami ellentmond a Kormányrendelet 12/A. § (4) bekezdésének.

A disszertáció benyújtásának feltétele megfelel a szakma követelményeinek, ahogy az önértékelésben és az interjúk során is jelezték: a doktorjelöltnek a dolgozat benyújtásakor az értekezés témakörében rendelkeznie kell lektorált, referált tudományos folyóiratban vagy kötetben megjelent, vagy közlésre elfogadott kettő vagy több közleménnyel. A publikációikat az MTMT (Magyar Tudományos Művek Tára) adatbázisában folyamatosan rögzíteniük kell. A doktori eljárás megindításáról a DIT javaslata alapján az IDT dönt.

Az egyes programok esetében az elvárt publikációs minőség – különös tekintettel az Informatika szakmódszertan programra – nem egyértelműen azonos, ami bizonyos mértékig a szakterületek különbözőségével indokolható. Ennek az anomáliának a feloldásához mindenképpen célszerűnek tűnik egy precízebb szabályozás/protokoll rögzítése, ami akár programok vagy tématerületeknek megfelelően előírja, hogy milyen szintű közlemények fogadhatók el, számíthatók be. Az elmúlt öt évben 39 IF-os cikk készült, és 36 végzős volt. Ez végzősönként egy IF cikk/fő arány, ami egy jó közepes értéknek mondható. Emellett aránytalanul soknak tűnik a 181 db nem IF-os folyóirat-publikáció. Ezek alapján javasolt lenne emelni a publikációs elvárásokon.

A kötelező kutatóhelyi vita, valamint a nyilvános vita feltételrendszerét az EDSZ tartalmazza. A Minőségbiztosítási Szabályzat és Eljárásrend értelmében a fokozatszerzési eljárás kérelmeinek tudományos színvonalát egy referens vizsgálja meg. Nem egyértelmű, hogy ez a pozíció mit takar, de az interjúk során kiderült, hogy referens alatt a DIT egyik tagja értendő, amely tanácsban minden program képviselteti magát. Ezt javasolt egyértelműen kifejezni, és akár a kari vagy DI szabályzati szintjén is rögzíteni. Az értekezés minősítéséről (insufficienter, rite, cum laude, summa cum laude) a kari DSZ rendelkezik.

A honlapon elérhető pdf-es tájékoztatót a fizetendő díjakról javasolt levenni vagy frissíteni, mert már nem aktuális (2018/2019-es tanévre vonatkozik), valamint nem definiálja pontosan, hogy kikre vethető ki fokozatszerzési eljárási díj. Állami ösztöndíjas doktoranduszok esetében a fokozatszerzési eljárás a hallgatói jogviszony fennállása alatt díjmentesen igénybe vehető (Nftv. 81. §), önköltséges hallgatók esetében pedig az önköltség összegének részét képező szolgáltatásnak minősül (Nftv. 83. § (1) bekezdés).

A kurzusok tematikái – leszámítva a komplex vizsga fő és ajánlott tárgyait – a Neptun rendszerben érhetőek el. Ezeket a tárgyleírásokat a DI honlapján is érdemes lenne megjeleníteni, megkönnyítve a felvételiző és átjelentkező hallgatók tájékozódását is.

Az önértékelés és az interjúk alapján a doktoranduszok nem motiváltak külföldi résztanulmányok folytatására. A Minőségbiztosítási Szabályzat és Eljárásrend értelmében a külföldi részképzést részletes tanulmányi és kutatási terv alapján engedélyez a DIT, majd a teljesített kurzusokra és kutatómunkára teljesítményigazolás alapján ítél meg kreditet. A kreditelismerés kereteit, folyamatát a kari vagy DI szintű szabályzóban kellene rögzíteni.

Az intézménynek, valamint a DI-nak ügyelnie kell arra, hogy szabályzói a jogszabályi előírásoknak folyamatosan megfeleljenek. Összességében megállapítható, hogy az EDSZ, valamint a DI dokumentumai biztosítják a képzéshez és tudományos előrehaladáshoz szükséges keretrendszert.

Ajánlások

A Képzési Terv tartalmazza a komplex vizsga tárgyait, melyek közül egy tárgy felvétele kötelező. Szükséges lenne ezeket a tárgyakat kötelezően választhatóként feltüntetni, mert jelenleg minden tárgy választhatóként szerepel a dokumentumban. Emellett itt is jelezni kellene, hogy melyik tárgyat, melyik doktori programban javasolt, szükséges teljesíteni.

Ajánlott az egyéni fokozatszerzők (komplex vizsgánál belépő hallgatók) tájékoztatásának fejlesztése.

Mindenképpen javasolható, hogy a színvonalas publikációk (folyóirat- és kiemelt konferenciacikkek) előtérbe kerüljenek – akár külön támogatva is azokat –, mivel jelenleg relatíve alacsony ezek (pl. Q1 minősítés) száma. A DI-ban végzett doktoranduszok egy része kifejezetten kiváló eredményeket ért el (pl. számítógépes látás és geometria, fizika inspirálta modellek), de vannak kevésbé kiemelkedő teljesítményű hallgatók és témák is.

A Minősbiztosítási Szabályzat és Eljárásrend 240 kredit teljesítését rögzíti a komplex vizsgát megelőzően. Ez véletlen elírás lehet, javítása ajánlott.

A tantárgyi tematikákat javasolt a DI honlapján is elérhetővé tenni.

Ajánlott a kreditelismerés kereteit, menetét részletesebben szabályozni (pl. rögzíteni, hogy milyen típusú eredményekért számolható el kredit, a doktorandusz milyen határidőket vegyen figyelembe a benyújtásnál, milyen dokumentációt kell leadni az elbírálásához).

A Stipendium Hungaricum ösztöndíjasok esetében alkalmazott adminisztrációs módszer (például konzultációs naplók) kiterjeszhető lehetne minden PhD-hallgatóra.

A honlapon elérhető tájékoztató nem egyezik a kari DSz-ban rögzített követelménnyel. Ez feltehetően véletlen, de javítani érdemes a kari DSz-hoz igazodva. Az eltérés: a kari DSz szerint az f)-g) pontokban szereplő kiadványok esetében az IDT egyedileg dönt, míg a honlapon az utolsó három pontban szereplő kiadványok – tehát f), g) és h) – esetében a Doktori Bizottság egyedileg dönt. Itt még javasolt a Doktori Bizottság elnevezést is pontosítani, mert nem egyértelmű, hogy a DIT-re vagy az IDT-re utal.

ESG 1.5 Oktatók

A DI oktatói létszáma meglehetősen magas (100 felett), de tekintve a hallgatók mérsékelt számát és a felvehető tárgyak bőségét, láthatóan az egyéni tanulást kívánó pár fős kurzusok dominálnak. Ekkora létszámnál az oktatás színvonala nehezen ellenőrizhető (néhány főnél nincs statisztikai értelme a hallgatói véleményezésnek). Meglehetősen nagy az eltérés az egyes programok oktatói létszáma között, ami más szervezési és vezetési stílust követel meg.

A DI törzstagjainak, témavezetőinek és oktatóinak alkalmasságát a DIT javaslata alapján az IDT dönti el. A magas szintű tudományos tevékenység folytatása folyamatos elvárás, melyet az MTMT-ben rögzíteni kell.

Az önértékelés szerint „A Doktori Iskola felülvizsgálja a témavezetők eredményességét [...] Ha a témavezető az előírásoknak megfelelően dokumentált publikációs teljesítménye (az MTMT-ben rögzített publikációinak száma és típusa) nem éri el az adott időpontban az utolsó öt év minimum teljesítménye által megkívánt szintet, témavezetői megbízatását a Doktori Iskola Tanácsa visszavonja.” Ez szigorú és fontos követelmény, de a publikációs teljesítmény, követelmény nincs pontosan megfogalmazva. A követelmények meghatározásánál mérvadó lehet a hasonló programokat vivő nemzetközi oktató- és kutatóhelyek élvonalának a viszonyítása, a megfelelő publikációs fórumok gondos kiválasztása.

Megjegyzendő, hogy néhány év múlva a törzstagok egy része kiöregszik, a fiatalabb professzorok bevonása éppen csak a közvetlen hiányok pótlására elég, nem ad hosszú távú biztonságot. Ugyanakkor, az oktatói kar és a tematikák támogatják a szélesebb tárgykörben elérhető tudományos sikereket. Az MSc-n végző diákok, akik még a doktoranduszok zömét adják, alapképzése és gyakorlati tudása nagyon jó, és ezt tükrözi a DI is. Az emberi erőforrást tekintve a DI-nak jó esélyei vannak a dinamikus fejlődésre.

Fontos lenne, hogy az eredménytelen és pályaelhagyó doktoranduszok témavezetőit ellenőrizze a DI vezetése. A minőségi munka kialakításához az egyes esetek és tendenciák elemzése segíthetné a stabil és eredményes doktori képzés színvonalának elérését és megtartását. Az önértékelésben leírt minőségi elképzelések (hallgatóközpontú oktatás és projektmunkák) és a már megvalósított szakmai megoldások mindenképpen hasznos hozzájárulást jelentenek a célok eléréséhez.

A kari DSZ előírja, hogy a külső témavezetők mellé a DI munkájában részt vevő főállású oktatót kell kijelölni, ami jó gyakorlatnak tekinthető minőségbiztosítási szempontból. A témavezetők együttműködéséről, feladat- és jogköréről azonban nem érhető el tájékoztatás, amit pótolni érdemes.

A DI egyik fő pozitívuma a kutatás és az ipar kapcsolata. Szükség lenne rendszeres vendégkutatói programokra az ipari partnerekkel közösen; a projektek önmagukban ezt nem tudják pótolni.

A Kar támogatja az oktatók szakmai fejlődését többek között a kutatási feladatok adminisztrációs segítségével, hazai és nemzetközi projektekbe való bevonással, a pályázatadás ösztönzésével. Az utóbbi években minden szempontból megfelelő anyagi támogatás állt rendelkezésre a DI számára (Open Access díjak, konferenciatámogatások, eszközbeszerzések, stb.). További támogatásként a kar a kötelező óraterhelés számításakor a PhD-kurzusok tartását is figyelembe veszi.

Az oktatók számára elérhető könyvtári rendszer és adminisztratív támogatás megfelelő. A szakmai fejlődést támogatja továbbá külső előadók rendszeres meghívása kurrens témákhoz kapcsolódóan.

A DI adhatja meg a keretét az oktatói karrier megalapozásának. A tudományos iskolák kialakítása, új kutatási területek, oktatási anyagok és szakmailag igényes tudományos (pl. OTKA, fiatal ERC) témák indítása sokban segíti a szakmai igényesség és a folyamatosan frissülő kutatási ötletek magas szinten tartását. Az oktatók számára a habilitáció, később a professzori szint elérése, ezzel együtt a külföldi műhelyekben vendégeskedés megszervezése és támogatása a DI fennmaradása szempontjából alapvetőek.

Ajánlások

Javasolt a konzulens szerepkörének tisztázása.

Folyamatosan célszerű törekedni a gyakorlati/ipari fókusz növelését célzó stratégiával összhangban az oktatók tapasztalatának bővítésére. Érdemes lenne tervezett módon történő vendégkutatói programokat kialakítani az ipari munkahelyekkel.

A DI témavezetőinek száma jelenleg megfelelő, azonban célszerű minél több fiatal, dinamikus, élvonalbeli kutatási és fejlesztési irányban dolgozó oktató és témavezető bevonása a DI tevékenységébe.

A tudományos előmenetelt tervezhetőbbé kellene tenni az oktatás és kutatás egyensúlyát előtérbe helyezve. A Bizottság javasolja, hogy a vezető oktatóknak legyenek nagyobb kitekintést és átfogó elméleti háttérrel felmutató „professzori” tárgyaik, kötelező jelleggel, kiváló előadókkal.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

A tanulmányi ügyekkel foglalkozó munkatársak visszajelzései alapján a kommunikáció megfelelő mind a külföldi, mind a magyar hallgatók tekintetében. A Bizottság által kiküldött hallgatói kérdőív alapján általában elégedettek az adminisztráció technikai lebonyolításával.

Jó gyakorlat, hogy a külföldi hallgatókat külön tanulmányi ügyintéző segíti és különböző mentorprogramokat is biztosítanak számukra. Továbbá lehetőség van diákutaztatási szolgáltatások igénybevételére, mint például személyes tanácsadás, mentorálási (tehetséggondozás), nyelvtanulási és közösségi programok.

A kar biztosítja a hallgatói munkaállomásokat, a kutatáshoz szükséges infrastruktúra a lehetőségek szerint többnyire könnyen hozzáférhető; lehetőség van a magyar és külföldi hallgatók között kooperációra is. A hallgatók számára szociális és szabadidős programokat is biztosít az intézmény.

A DI önértékelése és a hallgatók visszajelzése alapján megfelelő a jelenlegi könyvtári állomány. A hallgatók a körükben kedvelt ACM folyóiratok mellett az IEEE folyóiratok jobb elérhetőségét, a folyóiratok listájának bővítését javasolják. A könyvtár online katalógusa,

továbbá az ELTE Digitális Intézményi Tudástár (EDIT) online repozitóriuma is lehetőséget ad anyaggyűjtésre, forráskeresésre. Az egyetem emellett rendelkezik EISZ-előfizetéssel is.

Az MTMT használata elvárt a hallgatókkal szemben, szükség esetén a segítség biztosított. A könyvtár munkatársai a tudományos eredmények – publikációk és a hivatkozások – rögzítésében (MTMT) is aktív szerepet vállalnak.

Ajánlások

Javasolt a központi plágiumellenőrzés bevezetése és egyéb digitális rendszerek kialakítása (például helpdesk ticketing).

Bár a nemzetközi kiadók, adatbázis-forgalmazók tartalmi alapvetően rendelkezésre állnak a DI számára, célszerű lenne ezt egyetemi szinten tovább bővíteni, például az IEEE adatbázisok elérhetőségének biztosításával.

A DI az informatikai eszközbeszerzéssel kapcsolatban (értékhatar és beszerzési idő) nehézségekkel szembesül. Célszerű lehet egyetemi szinten átgondolni a megfelelő számítási kapacitások más formában való biztosíthatóságának lehetőségeit is (például felhőszolgáltatások vásárlása).

ESG 1.7 Információkezelés

Az DI Minőségbiztosítási Szabályzata és Eljárásrendje elvárásaként szabja meg, hogy a témavezetők a DI tudományágában, illetve kutatási területén folyamatos magas szintű tudományos tevékenységet folytassanak. Rögzíti, hogy egy témavezető csak akkor vállalhat új témavezetést, ha az általa vezetettek száma a szervezett képzésben nem éri el a hatot. A DI évente felülvizsgálja a témavezetők eredményességét és az egy témavezető irányításával kutató doktoranduszok létszámát.

A DI SzMSz és Minőségbiztosítási Szabályzat és Eljárásrend alapján a DI *„évente felülvizsgálja működését és addigi pénzügyi, oktatási és kutatási tevékenységéről beszámolót készít az Egyetemi Doktori Tanács számára. Az EDT a minőségbiztosítási szabályzat alapján elkészülő éves jelentés részeként értékelést készít a Doktori Iskola működésének minőségéről.”* A beszámoló készítésébe a doktoranduszokat is bevonják a Doktori Iskola testületeiben (DIT, IDT) részt vevő hallgatói képviselőkön keresztül. A beszámolók tényszerűek, fejlesztési javaslatokat, illetve konkrét jövőbeni célkitűzéseket azonban nem tartalmaznak. Az interjúk alkalmával a DI vezetője jelezte, hogy bizonyos adatokat, így a végzetek létszámára, a hallgatók összetételére, a publikációs teljesítményre vonatkozó adatokat gyűjtenek és elemeznek, de formális minőségcélokat nem tűznek ki.

Az önértékelési jelentés készítésébe történő partneri bevonás széles körű és példaértékű; a doktoranduszok, az oktatók és egy partner cég is véleményezték beadás előtt. A

visszajelzéseken alapuló fejlesztés jó példája az Informatika szakmódszertan doktori program kialakítása a meglévő három program mellett.

A doktoranduszok igényeit figyelembe veszik a tárgyak hirdetésénél, például komplex vizsga előkészítő tárgyak hirdetése. Az OMHV-felmérést csak a nagyobb létszámú kurzusok esetén alkalmazzák, és mivel sok kis létszámú (1-2 fő), konzultációs jellegű kurzus van a doktori képzésben, ezért az anonimitás miatt ezek kiesnek a véleményezési körből. Egy formális visszacsatolási mechanizmust, ahogy a DI az önértékelésében is megfogalmazta, célszerű kidolgozni és bevezetni, mivel az interjúk során a doktoranduszok egy részének például nem volt tudomása a vizsgálatok eredményeinek értékeléséről és felhasználásáról.

A fokozatot szerzett doktori hallgatók pályakövetése eddig informális csatornákon keresztül történt: egyrészt a témavezetők vagy oktatók információi alapján, másrészt a közös ipari partnerekkel történő kutatások során.

Ajánlások

A pályakövetés metodikájának kidolgozása. Itt külön érdekesség lehet az élő ipari kapcsolatok szerepének felmérése a későbbi szakmai karrierben.

ESG 1.8 Nyilvános információk

A DI kari honlapon kialakított felülete informatív, a doktori képzésre vonatkozó szabályzatok, dokumentumok, formanyomtatványok (pl. féléves tanulmányi terv, jelentkezőlap komplex vizsgára és doktori eljárás indításához) könnyen megtalálhatók. A DI SzMSz-ében foglaltak szerint a honlapot a TNKCs kezeli.

A kari honlapon több irányból is elérhető (pl. „Kutatás”; „A Karról/Szervezet”; „Felvételizőknek/Képzéseink”; „Oktatás/Képzéseink”) a DI névre szóló menüpontja, aminek kezdő oldalán bemutatják a DI alap- és azonosító adatait és elérhetőségeit (pl. DI-vezető, fogadóóra, ügyintézés). Arra javasolt ügyelni, hogy a különböző menüpontok alatt elérhető információk összhangban legyenek (például a TNKCs menüpontja alatt elérhető EDSZ egy 2007-es példány) vagy javasolt a honlap felépítésének egyszerűsítése. Emellett a honlapon tájékoztatókban – főleg a komplex vizsga és a fokozatszerzési eljárás témakörben – több helyen összemosódik vagy nem egyértelműen jelzett, hogy bizonyos szabályok a régi vagy új típusú képzésre vonatkoznak; ezeket érdemes átnézni és pontosítani a weboldalon.

A DI részletesen bemutatja az egyes doktori programok célját, profilját a „Doktori programok” menüpontban. Kérdés, hogy egy egész menüpontot érdemes-e a programok bemutatására szánni. Ezt talán javasolt lenne összevonni a „Doktori képzés” menüponttal, így egy helyen lennének elérhetőek a képzés technikai és tartalmi jellemzői. Ugyanígy javasolt lehet összevonásra a „Doktori képzés/Nyelvi követelmények (idegen nyelv ismerete)” és a

pontosabb és részletesebb tájékoztatást nyújtó „Doktori fokozatszerzési eljárás/Nyelvi, publikációs és formai követelmények” menüpontok.

A DI honlapján elérhető felvételi felhívás (angol és magyar) részletes, egyértelmű, de szükséges ezen a felületen is ismertetni az önköltség összegét. Intézményi szinten külön honlapon kezelik a doktori felvételi jelentkezéseket (doktorifelveteli.elte.hu; apply.elte.hu), a magyar felületen szereplő felhívásban már hirdetik a Kooperatív Doktori Program ösztöndíj pályázatát is. Szintén a magyar oldalon található egy kétnyelvű pdf-es tájékoztató, ami már tartalmazza az önköltség összegét.

A felvételhez szükséges minimum pontszámról nem található információ sem szabályzati szinten, sem a honlapon, utóbbin mindösszesen annyi olvasható, hogy *„A jelentkezők teljesítménye pontozással is értékelhető.”* Fontos, hogy a felvételi eljárás leírása tartalmazza a minimálisan elérendő pontszámot.

A honlap tájékoztatást nyújt a tudományági doktori tanács (IDT) és a DIT tagjairól (lásd: „Testületek”), valamint elérhető a fokozatot szerzettek névsorát bemutató, a disszertációkat gyűjtő ELTE Digitális Intézményi Tudástárra (EDIT) vezető link (lásd: „Fokozatot szerzettek és doktori disszertációk adatbázisa menüpont”).

Az ELTE Doktori Szabályzat (2016) struktúrája átlátható, az IK Kari Doktori Szabályzata (2019) ennek 6/3. sz. mellékletét képezi. Az EDSZ-től különálló dokumentum az ELTE Habilitációs Szabályzata (2006), ami részletesen bemutatja a cím odaítélésének folyamatát és követelményrendszerét.

Az angol és magyar Képzési Terv első oldala nem utal a tartalmára, nincs címe, tartalomjegyzék sem segíti a tájékozódást. A fájlok nevéből kiderül, hogy ezek a képzési tervek, valamint, hogy feltehetően az IDT valamelyik határozatának a mellékletei. Az interjúk során az adminisztrációs kollégák jelezték, hogy az ELTE doktori iskoláinak képzési terveit egységesen kezelik, ez az oka a sorszámzásnak. Az angol nyelvű Képzési Terv hosszabb, mivel tartalmazza a tematikákat is. Szintén az interjúk jelezték, hogy a magyar dokumentumból szándékosan vették ki a tantárgyleírásokat, mert túlságosan hosszú lett emiatt. A tematikák a Neptunban érhetők el.

A Minőségbiztosítási Szabályzat és Eljárásrend több helyen idézi a DI SzMSz-t, jelentős tartalmi átfedést okozva a két dokumentum között. Az átláthatóság érdekében ennek feloldása szükséges, akár a megfelelő paragrafusszám feltüntetésével.

A honlap mellett tájékoztatási felület a Neptun tanulmányi rendszer, valamint a DI hivatalos levelezési listán keresztül osztja meg a képzéssel kapcsolatban információkat, felhívásokat (pl. konferencia és publikálási lehetőségek). A honlapon elérhetők a kutatóhelyi viták és doktori védések, valamint a régi képzésben tanulók szigorlati meghívói.

A fejezetben felsorolt hiányosságok pótlása, anomáliák javítása mellett a DI, az információk nyilvánossága tekintetében, megfelel a sztenderdnek.

Ajánlás

A Képzési Terv – angol és magyar egyaránt – formázása, hatékonyabb tagolása javasolt, mert ebben a formában a különböző modulok (tanulmányi, kutatási, oktatási) összefolynak.

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

A DI a MAB doktori iskolákra vonatkozó akkreditációs eljárásán túl, más külső minőségbiztosítási eljárást jelenleg nem alkalmaz.

Látogató Bizottság

Elnök: Szirányi Tamás, kutatólaboratórium-vezető, Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet; egyetemi tanár, BME KJK

Tagok:

Hajdu András, egyetemi tanár, Debreceni Egyetem

Csizmadia Tibor, egyetemi docens, Pannon Egyetem

Juhász János, doktorandusz, Miskolci Egyetem

Dányi Beatrix, szakreferens, Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság

Online interjúk időpontja: 2020. november 30.